

SZEGEDI NÉPAKARAT

I. évfolyam 2 szám.

Idők szava

A legsúlyosabb idők ökle csak pott le a tespedő tétlenségre és porba sodorta a bűnös multat. Nagy és súlyos szenvedések szakadtak ránk, de itt az idő, hogy mindent újra kezdjünk és felépítsük az igazság mértéke szerint az élet boldogabb valóságát. Felejtsünk el mindent, anyagi csapást és lelki sebeket, mert a megtört bánatos lelkű ember nem tud igazán dolgozni mások és maga boldogságáért. A mult már nincs kezünkben, de a jövő igen, azt mi alakíthatjuk ki kedvünk és munkánk szerint. A kesergés jóvá nem tesz semmit s rá az idő majd hoz orvosságot, de a ma hangja, a percek parancsa követel: követeli egész lelkünket, minden tehetségével.

Most van új értelme a magyar igéknek, s mindenki valóra válthatja a sok elnyomás után legszebb s eddig csak lelke mélyén rejtett szándékait. A lehetőség meg van, de ez az újraébredés csak akkor lesz eredményes, ha a közösséget alkotó egyének gyökeresen megváltoznak, mind egyéni életük irányában, mind pedig embertársaikhoz való magatartásukban.

Meg kell végre valósítanunk azt, hogy az egyéni érdekek ne jussanak előnybe a közösség rovására. Tűnjenek el a nagy tűz körül végre a kis pecsenye süítőgetők. Ertsük meg azt, hogy a közös munka eredménye mindnyájunk jólétét adja. Ezért mindenki ott fejtse ki a tőle telhető legtöbbet, hol tehetségét és szaktudását legjobban kamatoztathatja. Az élet sokszögletű s az idő tovatűnével fölöttünk is történelmi ítélőszék lesz, tehát nagy rajtunk az erkölcsi felelőség sulya. Korszakot alkotunk, minden idők legnagyobb korszakát, s ezt tudnunk kell, minden cselekvésünk óriási erejét, mert mint első ok, beláthatatlan okozatokat vonhat maga után. Bármit teszel, okosan tedd és nézd a végét. — mondja a latin közmondás. Sohasem volt időszerűbb ez most, amikor egy más, egy új életformát adunk a népnek. Számolni kell

az emberi gyöngeséggel, ezért kell mindenkinek lelkileg fölkeszűlni erre a vérelnküli építő harcra.

Legyen minden munkás a lelki erők nagy tartalékával rendelkező erős megingathatatlan vár s a nehézségek csak az erők megkészszerzését, ne pedig a megtorpanást jelentsék. Minden bajból van kiút s ezt most megtaláltuk: ez pedig a helytállás és az irányítottan fokozott munka. Az eredmény magától jön. Nem lesz az élet menyország, de boldogabbak leszünk. Az erők elindulnak pályáikon s megfiatalodik az élet arca. Most már tudjuk, hogy nem áll előttünk a bénító ráncányszerített tétlenség,

az éhbéres robot. Emberibb élet lesz, mert szabadság van hozzá, hogy megteremtsük azt magunknak. Az igazság ha lassan is, de végre győzött. Rajtunk áll minden. Hallgassuk meg a tárt karu idők szavát, mely sohasem volt nyiltabb, mint ma. Az átmenet lázas és szenvedő válságán nemsokára túl leszünk és szabadon dolgozhatunk.

A háború borzalmaait eddigi, minden felelősségérzetet nélkülöző vezetőink ránk hozták s most gyáván és bitangul cserbenhagyták a népet. Frázisaik és üres hitegető hazugságaik a kétszer kettő világosságával megdőltek, de a nép, a munkásság

élni akar és ehhez joga van. Föl munkára hát! Munkás két kézzel fogd a kalapácsodat! Földműves! Erős akarattal vedd el az ekédet a céltalanul kiontott vérral locsolt magyar földön! Hivatalnok, forgasd a toladat, hogy ne akadjon meg az élet. Tudós, tanár, művész, add lelked legjavát, hogy világosan lásson a nép és a szellem bősz csarnokába mindenki beléphessen és otthonra leljen. Nem lesz több elnyomás, mert az eszme győzött és el fog hervadni a gond és a bánat szárnalmas virága a lelkek sírjáról, mert dolgozunk és mienk a végtelen kiterjedésű örök jövő.

-o-

A Vörös Hadsereg 300 kilométeres arcvonalon ellenállhatatlanul tör előre

Horthy Miklóst Dél-Németországba deportálták?

Tovább folynak a moszkvai tárgyalások

Az események gyors egymásutánja szinte pillanatonként súlyosbítja a hitleristák és bérencék helyzetét.

Magyarországi viszonylatban Sztalin Marsall hadparancsa a legfontosabb. A Vörös Hadsereg nagy hadvezére bejelentette, hogy 300 kilométeres arcvonalon ellenállhatatlanul törnek előre csapatai a magyar hágókon keresztül és a honvédsapatok egyre kevesebb ellenállást hajlandók kifejtetni az ország felszabadítóival szemben. Szalasiék tiszavirágnál rövidebb életü »uralma« csak nevétséges epizód lesz a magyar nép történelmében, de intő példának mindenestre elegendő: a náciizmust gyökerestől ki kell irtani az új Magyarországból.

Horthy Miklós állítólagos deportálásának híre nem újdonosság, nem szenzáció az előtt, aki ismeri a német náci szellemet. Amint megszűnt szolgálni őket, azonnal félreállították és megfosztották attól a lehetőségtől,

hogy megmentse az országot, a magyar népet, a magyar dolgozókat a további felesleges vérontástól. Horthy Miklós valahova Délnémetországba deportáltatott, a nemzet pedig itt maradt, hogy viselje annak a politikának következményeit, amely oly végtelen utra sodorta.

Moszkvában az Angol Világ birodalom vezetői már napok óta tárgyalnak. Ezeknek a tárgyalásoknak eredményei egész biztos döntő kihatással lesznek az egész általános világhelyzetre.

Főbb híreink egyébként a következők:

Horthyt Németországba deportáltatták

London, október 19. Az angol rádió értesülése szerint Horthyt Délnémetországba deportálták. Pontos

tartózkodási helye pillanatnyilag ismeretlen. Lakatos miniszterelnököt Bécsben német felügyelet alatt tartják.

Moszkva jelentése a budapesti eseményekről

Moszkva, október 19.

A moszkvai rádió a magyarországi helyzettel foglalkozván, megállapítja, hogy a budapesti, október 16-i események után a fejlemények egyre élesebb méreteket öltenek. Szalasiék bandája elfoglalta a budapesti rádiót, melyet arra használ fel, hogy zavaros felhívásaival ideig-óráig biztosítsa jogtalanul bitort uralmát. A kormány rend-

kívül csekély erővel rendelkezik és általános sztrájk indult az új kormány ellen. A budapesti rendőrfőnök közlése szerint a munkásoknak vissza kellene térniük helyükre, az üzleteknek ki kellene nyitniuk, a hivataloknak és közintézményeknek meg kellene kezdeniük működésüket. Az ellenállás Budapesten és másutt egyre erősödik. A forgatombahozott ha-

mis híreknek semmi eredménye nincs.

A magyar hadsereg sok tábornoka csapataival együtt hű maradt Horthy kormányához. A tiszték nyíltan beismerik: sajnálják ami a multban tör-

tént és igyekeznek azt jóvátenni. Belátják, hogy a felszabadító vörös hadsereg nem a mi megrontásunkra tör, hanem a bűnös, elvakult náci világrendet és annak követőit akarja elpusztítani.

Az orosz csapatok további tért nyernek Erdélyben

Moszkva, október 19. Moszkvából jelentik: A győzedelmes előretörő vörös hadsereg csapatai további tért nyertek. Az éjjel beérkezett orosz jelentés szerint öt km.-re közelítették meg a kárpátaljai cseh határt. Előnyomulásuk a Visó és Iza folyók mentén történt. Déstől nyugatra gyors és me-

rész támadó vállalkozás után elfoglalták Zilahot és 50 más helységet. A jelentés közli azt is, hogy 1000-nél jóval több foglyot ejtettek, közöttük sok tisztet is. A foglyulejtett tiszték azon kívánságuknak adtak kifejezést, hogy a vörös hadsereggel harcolhassanak tovább országunk megrontói ellen.

Kristóffy követ nyilatkozata a bábukormány ellen

London, október 19. Angol jelentés szerint Magyarország volt dániai követe követése teljes személyzetével együtt Svédországba érkezett. Dr. Kristóffy nyilatkozatában közölte, hogy a német erőszak eredmé-

nyeképpen felállított magyar bábukormányt nem ismeri el. A követség tagjainak együttes elhatározásából csupán Horthy törvényes kormányától fogad el parancsot.

Sztálin marsall hadparancsa

Moszkva, október 19. Sztálin marsall tegnap esti hadparancsában bejelentette, hogy az orosz hadsereg csehszlovák erők támogatásával a kárpát hegökon keresztül mélyen benyomult csehszlovák területeire, 275 km. széles és 50 km. mély utöröst érik el a román és felelszlovákiai területeken. A Vereckei, Unsoki és Jabunkai hegöt merész vállalko-

zásukban gyorsan áttörték és Máramarosszigetet felszabadították. A csehszlovák lakosság határt nem ismerő örömmel fogadta az orosz csapatokat. Kolozsvártól északra a románok német csapatok számra csupán 40 km. széles sáv áll rendelkezésre. A vörös hadsereg által megszállott területen külön intézkedések lépnek életbe.

Churchill és Eden Sztálin marsallnál

Moszkva, október 19. Hir érkezett arról, hogy Sztálin marsall a Kremlben meleg és szívélyes hangú fogadást rendezett Churchill és Eden

tiszteletére. A beszélgetés mente igen élénk volt. A fogadáson jelen volt moszkvai amerikai és angol nagykövet.

Németországban elrendelték a népfelkelést

London, október 19. Londoni jelentés szerint Hitler Németországban elrendelte a népfelkelést. Minden 16-60 éves férfit tömegbehívóval harciaszólitanak fel. Himmler beszédében felhívta a nép figyelmét, arra, hogy minden lehető meg fog tenni, ha kell, fiatal lányokkal, asszonyokkal, gyermekekkel és öregekkel fogja védeni a német várost, a né-

met falut. Beszédéből kitűnik az is, hogy a náci bitangok tudatában vannak, hogy Németország az európai szövetséges gyűrűben egyedül áll. Magyarországra a fokozatosan növekvő németellenes hangulat következtében már nem lehet számítani. Hisztérikus szólamai Németország közeljövőben várható teljes összeomlását harangozzák be.

Bombazápor Németország még megmaradt ipartelepeire

London, október 19. Angolszász repülőgépek az elmúlt nap ismét lecsaptak Németország még megmaradt ipari célpontjaira. Bombatámadásuk középpontjában újból Köln állt. 1800 gép zúdította bombaterhét a városra. Köln hadicélpontjainak teljes szétrombolása elsőrendű fontosságú a nyugati

hadszíntéren előnyomuló angolszász csapatok részére, mert ez a város a felvonuló német seregek legfontosabb ellátási és közlekedési gócpontja. A támadó amerikai gépek lecsaptak Kassel városára is, ahol a nagy kötelékeket 450 vadászgép kisérté.

—oOo—

Szabad és független demokrátiás Magyarországiért,

szabad és titkos választásért, sajtó, szólás és vallásszabadságért lelkesedtet Szeged népe a Szabad Szakszervezetek nagygyűlésén

Kommunisták, szociáldemokraták, hisgzadák és a kereszténypártiak az új demokrátiás Magyarországiért!

Zsufolásig megtelt szerdán délután a Városi Színház hatalmas nézőtere. Eljöttek a csillogó szemű elvtársak, örülni az első és igazán szabad szegedi szónak; de eljöttek a kíváncsiak is, az idegenkedők is, az ijedtek is. Eljöttek meghallgatni az ítéletet és a jövőt. És szinte valamennyien csillogó szemekkel távoztak. Meghallhatta és meg is hallotta Szeged népe, hogy a Szabad Szakszervezetek dolgozó munkásai, a Kommunisták Magyarországi Pártjának dolgozó munkásai

rendet, fegyelmet, szabadságot, munkás és boldog jövőt akarnak és meg is fogják azt teremteni!

A függöny felgördült és elült a nézőtérben a zivaj. Hosszú asztalnál ott ültek a szegedi Szabad Szakszervezetek vezetői és Komócsin elvtárs néhány keresetlen szóval megnyitotta huszonöt éve az első, szabad szegedi nagygyűlést. Az elnöki megnyitó után Vas Zoltán elvtárs, a Kommunisták Magyarországi Pártja kiküldöttje vette át a szót; bejelentette, hogy tájékoztatni és megnyugtatót akar.

szabadságot, fegyelmet, munkás és boldog jövőt akarnak és meg is fogják azt teremteni!

1941. június 22-ével új tejezete kezdődött a magyar nép történelmének — kezdte beszédét Vas elvtárs. — Ez a sorsdöntő nap, amelyen Hitler orvgyilkos csapatai megtámadták a Szovjet Uniót. A háború villámháborúnak készült. A háboru úgy készült, hogy legyűrje a Szovjet Unió szabadságszerető népét. (Éljénzés. Éljen a Szovjet Unió.) És eltapossa annak függetlenségét, megfossa azt, annak szociális jólétét. Ugyanezekre a napokra esik az u. n. kassai provokáció is. Szüksége volt erre a magyar reakciónak, hogy megtévessze a magyar népet, megüzenhessék a Szovjet Uniónak a háborút. Ezzel eldöntötték Magyarország sorsát. A villámháboru azonban nem villámháboru, hanem éveken keresztül tartó háború lett.

Ma a háború negyedik esztendőjében a vörös csapatok sokkal gyorsabb ütemben nyomulnak előre, mint a háború kezdetén a jól felszerelt, jól előkészített orvul támadó hitleri csapatok. Ez a háború döntő mérlege. Ez az igazi villámháboru.

Annak idején a magyar kormány, Horthyék csak néhány hadosztálynyi magyar katonaságot küldtek ki Oroszországba. Azonban, aki az ördögnek odaadja a kis újat, azt elviszi az teljesen. A hadosztályokból hadseregek lettek és a hadseregek után kikövetelte magának Hitler az egész magyar népet. Ez a hadsereg egészen Voronyezsig nyomult előre, olyan körülmények között, amelyek még a hitleri német csapatoknak is

szégyenére váltak volna. Koronatanú vagyok magam is, aki ott jártam és állítom, hogy egész megyék, járáások, városok vannak, hol egyedül a felmagasló kémények füstös csomkjai jelzik, hogy ott valaha emberek éltek és dolgoztak. A második magyar hadseregnek is nagy része van ebben a szörnyű pusztításban.

Az a szovjetnép, amely ötmillió hősi katonahalottja mellett, huszmillió civil hősi halottal, asszonyokat, gyermekeket, agastyánokat veszített el; az a szovjetnép, amelynek Hitler és Horthy bérnyilkosai felperzselték legszebb városait, nem baszszut állni jött Szegedre!

De Isten nem ver bottal. Negyven fokos hidegek jártak ebben az időben azon a tájon. Az összeköttetések, az ellátás már emiatt is nagyon nehéz volt, de nagyon nehéz volt főképpen a nagy távolságok miatt. A vörös hadsereg ugyanakkor felhasználta azt az időt, amelyet a visszavonulásával szerzett, pótlóta hiányait, emberanyagát, hadi anyagát és lecsapott, mint emlékeztünk, a németek sztalingrádi csoportosulására és ennek keretében be-
1941. június 22-ével új tejezete kezdődött a magyar nép történelmének — kezdte beszédét Vas elvtárs. — Ez a sorsdöntő nap, amelyen Hitler orvgyilkos csapatai megtámadták a Szovjet Uniót. A háború villámháborúnak készült. A háboru úgy készült, hogy legyűrje a Szovjet Unió szabadságszerető népét. (Éljénzés. Éljen a Szovjet Unió.) És eltapossa annak függetlenségét, megfossa azt, annak szociális jólétét. Ugyanezekre a napokra esik az u. n. kassai provokáció is. Szüksége volt erre a magyar reakciónak, hogy megtévessze a magyar népet, megüzenhessék a Szovjet Uniónak a háborút. Ezzel eldöntötték Magyarország sorsát. A villámháboru azonban nem villámháboru, hanem éveken keresztül tartó háború lett.

A hadifogságba került Stomm altábornagy kérdésekre elmondotta, hogy őt, a magyar honvédség tábornokát, német altisztek kikergették a házból, a szabadban volt kénytelen tanúadni, ahol a negyven fokos hideg ugyannyira elintézte, hogy mindkét lábát le kellett amputálni.

A magyar tábornokokkal bántal így, hogyan bántak akkor a magyar katonákkal? Kállay jelentést szerint is dicsőséges utóvéd harcokban védett meg a német haderő. A második magyar hadsereg katonái tíz és tizezer asszony hiába várja haza. Százazernyi magyar gyermek nem láthatja többé otthonában apját. Horthy büne ez.

Ki a felelős a magyar halottakért?!

Teltek, multak az idők. Ez év márciusában kiküldötték Oroszországba az elsőszámú magyar hadsereget. A magyar csapatokat menetből dobták hareba és ennek megfelelően igen súlyosak voltak veszteségei. Utána nyugalom volt ez év július 20-ig. Az akkor meginduló nagy orosz offenzíva lecsapott az első magyar hadseregre és azt jórészen megsemmisítette.

A második és az első hadsereg kiküldetése között döntő politikai változások álltak be a világ-

ban. Ez év márciusában már nemcsak a politikus, nemcsak hogy vezető katona nem volt, aki hihetett Hitler győzelmében, hanem még az egyszerű újságolvasók is tudatában voltak annak, hogy Hitler elvesztette a háborút. (Ugy van! Ugy van!)

Kiküldték az első magyar hadsereget olyan körülmények között, mely véldátlan a történelemben. A német hordák megszállva tartották Magyarországot és a megszállva tartott ország fiait a németek kiküldötték a maguk érdekében harcolni egy másik nemzet ellen.

Horthy Miklós három nappal ez előtt elmondott beszédében megismertük annak történetét, miként kényszerítették őt az u. n. márciusi megállapodásoknak az aláírására. Elmondotta, hogy Hitler őt erre kényszerítette. Ha Horthy ezekben a napokban igaz hazafi lett volna, inkább vállalja a maga halálát, mint nemzetét. (Ugy van! Ugy van!) Ha Horthy Miklós ezekben a napokban, mikor az egész magyar közvélemény, az egész nép egységesen, a magyar tisztikarral az élén csak a hívő szóra várt, hogy meginduljon a németek ellen, s kiadta volna a jelszót, akkor Magyarország úgy ma másként állna.

Ne kicsinyeljük le bűneinket. Bűnös minden magyar párt, társadalmi egyesület, a kommunisták is, mert nem eléggé cselekedett Horthy és Hitler ellen.

A szegedi gondolat következménye

Szeged városának különösen nehéz sors jutott osztályrészül éppen a szegedi gondolat miatt. Elkövetkezett a fizetés a szegedi gondolatért. (Felkiáltás: a nép ártatlan!)

Egy nép sohasem ártatlan. Mindig olyan kormánya van, amelyet megérdemel. Azért, mert nem voltunk eléggé szabadságszeretők, ilyen kormányt érdemeltünk, mint Horthyt és Szálasi. Majd, ha a magyar nép felkel a szabadságért, egy új és szabad demokratikus kormányért, akkor meg is fogjuk érdemelni ezt. Szeged a jelenleginél sokkal rosszabb sorsot várhatott, méltán.

A vörös hadsereg főparancsnoksága vaskézrel rendet teremt és biztosítja Szeged városának a rendjét, esendjét, békéjét. (Erőteljes taps.)

A szegedi gondolat, mint látjuk, sok kárt okozott Szegednek és a magyar népnek. El kell tehát vetni, mint nem méltót, mint gátolóját a magyar haladásnak.

A bolsevista rendszer nem akarja bántani a papokat, az egyházat, a vallást. Éljen a magyar nép olyan társadalmi rendben, amilyenben akar. (Éljenzés!)

A vörös hadsereg nem elvenni jött a magyar nép szabadságát, hanem visszaadni azt. De aki békét akar, az csak egyetlen eggyel szolgálja, azzal, ha segíti a vörös hadsereget. Csak ez lehet záloga annak a békének, amely meghozza a magyar nép szabadságát, függetlenségét, demokráciáját, jólétét. Segítsük ezért minden erőnkkel, minden eszközünkkel a Vörös Hadsereget. (Éljenzés. Taps.)

Nekünk, kommunistáknak is volna mit számonkérnünk, mert 25 éven keresztül a Horthy-rend-

ezekben a napokban. Elfordult fölünk a világ szimpátiája.

Amikor megszálltak bennünket, az egész világ kárörömmel nevetett rajtunk, mert 1848-49-ben mi voltunk a szabadság nemzete, akiktől vereseket irtak a francia költők, akiktől cikkeket irt Marx, Engels, akiknek vezetői a nagy Kossuth és Petőfi voltak. S ilyen szabadságharcos multtal a mostani világháborúban a magyar nép belenyugodott, sőt segítséget adott a testvér lengyel nép szabadsága eltiprásához, tapsolt, amikor elpusztították a francia nép szabadságát, amikor a holland népet leigázták és sorban a többi.

Mért várunk könyörületeset, amikor amíg a világ világ, nekünk soha meg nem bocsátják az újvidéki vérengzéseket. Miért felejtjük el nekünk azokat a szörnyűségeket, a hordozható akasztófákat, amellyel Horthyék a magyar nép nevében bejárták a Kárpátalját és ezernyi és ezernyi ukrán hazafit akasztottak fel. Amikor a magyar nép elnézte, hogy Magyarország hazafias zsidóságával úgy bánjanak el, ahogy bánták.

De nemzet vagyunk, élni akarunk és meg kell találnunk az utat a felámadáshoz, mert pusztulásra csak az a nemzet ért meg, amely önként lemond a szabadságáról. Mi, magyar nép sohasem mondtunk le és sohasem fogunk lemondani a szabadságról. (Ugy van! Taps. Éljen!)

Szer földalatt tartott beszédünket. Volna minden kommunisának sok fizetnivalója. Jó magyar és 18 esztendő telttem Horthy és Hitler börtönében. A Kommunista Magyarországi Pártja vezetője, Rakosi Mátyás (akinek nem akaró éljenzés, a halálra ítélt Rákosi), aki 18 esztendőt töltött Horthy szegedi börtönében, ebből 10 esztendőnél többet a szegedi börtönben töltött. De mi mégis nem gyűlöletet hirdettünk. A magyar Kommunista Pártja nem a gyűlölet pártja (Éljenzés és taps.) Mi büntetni akarunk, de csak a hazaáruló fasisztákat (Taps.). Hirdetjük, valljuk, végrehajtjuk: halál a fasisztákra!

Mi, magyar Kommunista felhívunk minden pártot, társadalmi intézményt, az egyházat, hogy fogjunk össze, ha új Magyarországot akarunk építeni. Szükség van az állami alkalmazottakra, a kereskedőkre, a földbirtokosokra.

Új Magyarországot akarunk. Meg akarjuk oldani a szabadság és demokrácia kérdését. (Ugy van! Ugy van! Meg akarjuk oldani a magyar dolgozók legégetőbb kérdéseit. (Éljenzés és taps.) Meg fogjuk oldani a magyar földkérdést. A 100 holdon felüli föld a magyar paraszt kezébe kell hogy kerüljön.

Aki Hitlerrel harcol, Hitlerrel pusztul! Halál a faszizmusra!

(Éljenzés.) A fasisztákkal rémitgették a népet. Ha fél tőle a magyar parasztság, nem csinálunk szövetkezeti rendszert. A magyar parasztnak rá kell jönnie önmagától, hogy a szövetkezésben van az erő. s majd ha rájön, megvalósítja azt. Olyan Magyarországot akarunk, amelyben, ahol mindenki becsülettel, egyenesen, igazán

Szálasi nem képviseli a magyar népet

Össze kell fognunk a célok megvalósítására, mert szörnyű a háboru pusztítása.

Szálasiék ezekben a napokban mindent el fognak követni azért, hogy a magyar népet benne tartásuk a háborúban. Nem riadnak vissza a vértől, vastól.

Kérem, ilyen hazafiakhoz lehet-e a magyar népnek köze?

Ezek Hitler hitvány bábjai. kiknek a magyar katonák annyira nem engedelmességek, hogy nap, mint nap, nagyobb csoportok rakják le a fegyvert. Leteszik annak ellenére, hogy Szálasi végsőkig való haragra adott parancsot (felkiáltás: itt is vannak esatlósai!) Nem

megmondhatja véleményét. Sajtó és szólásszabadságot akarunk.

Olyan köztisztviselői kart akarunk, amely végre a népért van és nem a miniszterekért. Olyan szociális intézményeket akarunk, amelyek nem reprezentálásra készültek, hanem a tömegek számára.

Halál a fasisztákra! (Éljenzés. Ugy van! Ugy van! Halál a fasisztákra!)

Uj Magyarországot teremtünk, de mindazon esőkevények nélkül, amelyek felelősek a tegnap Magyarországaért. Az új Magyarország felépítése nehéz lesz. De éppen ezért kell, hogy összefogjunk. Kell, hogy tudatára ébredjünk, nem pusztulhat el a magyar haza, még szerencsések vagyunk, ének a gyáraink, a házaink, megvan két munkás kezünk s ha összefogunk, akkor fel tudjuk építeni az új Magyarországot: a szabad, a független, a demokratikus Magyarországot. (Lelkes éljenzés és taps.)

—o—

Szeged város polgármesterétől.

Felhívás

Még egyszer nyomatékosan felhívom a város polgári lakosságát, hogy azok, akik gyárakban elhelyezve még nincsenek, vagy üzleteiket valamely oknál fogva még nem nyitották meg, minden reggel fél 7 órakor a Városháza előtt közmunkára jelentkezni tartoznak.

Ezuton még egyszer figyelemztetem a közmunkára jelentkezőket, hogy a város részéről díjazásban részesülnek.

Aki ezen felhívásomnak eleget nem tesz, azokkal szemben a legszigorubb megtorlást fogom alkalmazni.

Szeged, 1944 október 19.

Dr. Valentiny sk.,
polgármester.

Felhívás:

Felhívjuk mindazokat a leventéket Szeged város egész területén, akik a levente zenekarokban működtek, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a náluk lévő hangszerekkel együtt szombat délután 2-3 óra között a Hétfézer-utcai munkásotthonban.

Kommunista Párt Titkársága.

Felhívás!

Felhívom a Szegeden lakó összes ló- és fogatos járműtulajdonosokat, akiknek jelenleg is lovaik vannak, hogy 1944. október 20-án reggel 8 órakor a lovak járulatával együtt Szeged Párisi-körút 41. szám alatt, járlatkezelői hivatalban jelentkezzenek.

Szeged, 1944 október 19.

Dr. Valentiny Agoston
polgármester.

A városparancsnok felhívása a sütőiparosokhoz

A városparancsnokság ezuton hívja fel a szegedi sütő (pék)iparosokat, akik polgári lakosság részére kenyeret sütnek, hogy csak irásos orosz engedély alapján adhatnak ki kenyeret a katonaságnak.

Bőripari munkások!

Hétfézer-utca 9. szám, II. em. Belizetési óra minden nap délután 2-5 óráig és ugyanott sérelmekre és panaszokra felvilágosítást ad a Vezetőség.

Negy középiskolát végzett tisztviselő állást keres. Ajánlatot a kiadóba »Szépirás« jellegre.

Bőrkabátfestést és alakítást szál szerűen végzi Csordás Sándor Bőrkészítő mester, Szentmiklós-utca 7. szám.

MERLEGEK és sulyok javítását, új merlegek készítését újból megkezdtem. Tisztelettel ELEK merlegkészítő, Árpád-tér 3.

60 mm. és 100 mm. Eternit befolyócsöveket és zárdát, gimnáziumi fehér és sötétlélk egyensúlyok eladó. Gyertyámosi-utca 3. szám.

Egy kup szárát és céklát vásárol v. Csanádi szikvizgyár, Bárd Jósika-utca 27.

VESZÉK BÉLYEGET délelőtt 10-14g Bélyegkereskedés Iskola-utca 29. Dóm-tér.

Szénát vagy herét egy kocsihoz való vásárol Hungária szikvizgyár, Br. Jósika-utca 27.

ELŐJEGYZETT tankönyvek korlátozott számban megérkeztek. Kérjük veendőket, hogy azok elviteléről mielőbb gondoskodjanak. Szent Imre Társulat. Széchenyi-tér 3.

Szép süldő eladó. Ujsomogyi-telep 58. u. 1124. Pataki.

FIGYELEM! Ékszerkészítés, javítás. Törtarany beváltás. Bárdóczy Tivadar ékszerész. Tisza Lajos-körút 55., I. emelet. Mihálvi-ház.

DOHÁNYTÖZSÉBE női, v. férfi elárúsítót keresek fizetéssel v. százalékatapon. Erd. Bécsi-körút 7., délelőtt 9-1.

Sztálin rövid életrajza

II.

Sztálin már ebben az időben a tifliszi szociáldemokrata szervezet egyik legerélyesebb és legismertebb pártmunkása. „A tifliszi szervezet vezető központi szociáldemokrata csoportja az 1898—1900-as években jött létre és alakult ki... A tifliszi központi szociáldemokrata csoport hatalmas forradalmi propaganda és szervező munkát végzett egy illegális szociáldemokrata párt-szervezet megalakítása érdekében. (L. Béria: A délkaukázusi bolsevik szervezet történetéhez. 1939., 24. old., oroszul.) Sztálin ezt a csoportot vezeti. A lenini „Harc szövetség a munkásosztály felszabadítására“ volt az a mintakép, melyet a tifliszi forradalmiszociáldemokraták munkájukban időretlenül követtek. Ebben az időszakban a tifliszi munkásmozgalom, a „Meszame-daszi“ forradalmi kisebbségének (Sztálin, Keczhoveli, Colukidze) vezetése alatt kezd tulmenni a régi, tisztán propagandisztikus munkán, melyet „egyes kiváló munkásegényekkel“ folytattak. Maga az élet helyezte a tömeg-agitációt előtérbe, a mindennapi élet témáit tárgyáló röpiratokkal, a repülő gyűlésekkel és a cárizmus elleni politikai tüntetésekkel. A „Meszame-daszi“ csoport opportunista többsége az „ökonómizmus“ felé hajlott és irtóztolt a forradalmi módszerektől, ellenezte az önkényuralom ellen folytatott „uccai“ politikai harcot, ellenségesen fogadta az új taktikát. Sztálin és a „Meszame-daszi“ forradalmi kisebbsége elszánt és megismeretlen harcot folytatnak az opportunista ellen az új taktikaért, a politikai tömeg-agitáció taktikájáért. Tiflisz haladó munkásai lelkesen támogatják őket. A tifliszi szociáldemokraták-

nak az új módszerekre való áttérésében kiváló szerepet játszott Vikto Kurnatovszki, egy képzett marxista, Lenin kitarló követője és legközelebbi munkatársa, aki a lenini eszméket Dél-Kaukázusba ültette át. 1900 őszén, Tifliszbe érkezése után szoros barátságba lép Sztálinnal és a „Meszame-daszi“ kisebbségével. Sztálin legközelebbi barátjává és bajtársává válik.

Mikor 1900 decemberében megjelent a lenini „Iszkra“, Sztálin teljes egészében annak álláspontjára helyezkedett. Leninben azonnal felismerte a valódi marxista párt megalapítóját, a vezért és tanítót.

„Mikor Lenin forradalmi tevékenységével a 90-es évek végén és különösen 1901 után, az „Iszkra“ kiadása után, megismerkedtem, arra a meggyőződésre jutottam, hogy Lenin személyében rendkívüli emberrel van dolgunk. Lenin „akkoriban az én szememben nem egyszerűen a párt vezetője volt, hanem a párt lényegesen megteremtője, mert ő volt az egyedüli, aki pártunk belső lényegét és halaszthatatlan szükségleteit átértette. Ha pártunk többi vezetőjével hasonlítottam össze, mindig úgy láttam, hogy Lenin fegyvertársai — Plehánov, Martov Axelrod és a többiek — egy fejjel kisebbek nálánál, hogy Lenin velük összehasonlítva, nem egyszerűen a vezetők egyike, hanem magasabb típusú vezető. Hegyi sas, aki a harcban féltelmet nem ismer és bátran vezet előre a pártot az orosz forradalmi mozgalom ki nem kutott útjain. (A Dél-Kaukázus öreg munkásainak elbeszélései a nagy Sztálinról. P. Kapanadze emlékezései. 1937., 37. old. oroszul.)

(Folytatjuk)

Hogyan szabadította fel a Vörös Hadsereg Szegedet?

Ahogy a szemtanú látta...

Október eleje óta Szegeden rendkívül megélenkült a német csapatok forgalma. Dicső »szövetségsünk« egy-két páncélosával és teherautójával, amelyeknek harci rendeltetésük lett volna, olyan felvonulást csapott Szegeden, hogy a gyanútlanul szemlélő joggal hihette azt, hogy a náci propaganda által kikürtölt hadosztályok érkeztek meg.

Csak a gyakorlott szem vette észre, hogy ugyanazok a páncélosok jönnek vissza Ujszegedről, amelyek egy órával azelőtt nagy gangosan vonultak át a magyar csapatok megsegítésére.

Régi színpadi fogás

Jut ezzel a náci trükkel az eszünkbe, amikor a győztes hadvezér előtt fél óráig vonul el a nagy számú fogoly — nyolc statista — akik a kijáraton, a színpad mögött és a bejáraton keresztül cipőtalp kopásig keringtek, míg el nem szédültek.

Ez volt a német hadsereg annyira bezengett új fegyvere a Lichtspieles és Krokodiluson kívül, a szemfényvesztés, a csalás, a szövetség-

ges utolsó emberéig való küzdelem.

A város fasistái hinni hitték, de nem bíztak a Vezér legfrisebb sütéti védelmében és megindult a menekülés. A vezető náci áradata Budapest felé tartott, ahol talán már előre meg volt terve árulásuknak. A beavatottak a bombatámadással magyarázták vezetőik futását, akik mentek a rabolt holmikkal megrakott vagonok és teherkocsik után — a biztonságosabbnak vélt fővárosba.

A német rablás

és menekülés

nem új dolog a magyar közönség előtt, csupán a mi rossz memóriánkat kell egy kicsit felfrissíteni, megemlékezvén a múlt háború nagy rablásairól, amelyekkel annyira hirdették a német nevet. Közmondásszerűvé vált az igazság az, hogy a visszavonuló németek Erdélyben és Besszarábiában az elrabolt üres vagonok egy részét, amelyekbe rabolt holmi már nem jutott, jótérmő földdel rakták meg és gurult a végeláthatatlan szerelvény Németország felé.

Rend és fegyelem!

Minden szabálytalanságot azonnal jelentsünk az orosz városparancsnokságnál, Széchenyi-lér 6. sz. alatt.

Vegyük igénybe az utcákon cirkáló Vörös Hadsereg és Polgárőrség járőreit is.

A szegedi szemtanú ugyanezeket a jelenségeket láthatta csak azzal a különbséggel, hogy innen a végeláthatatlan vagonok nem földdel, hanem az elrabolt értékekkel, nemzeti kincseinkkel megrakodva mentek el szemünk előtt. De volt ebben a rablóhadjáratban valami nevetséges is, mert a saját bőrüket féltő magyar fasistáknak a nagyarányú német »mentési munkálata« miatt nem jutott vagon és igen sokan az utolsó pillanatban kerékpáron vagy gyalogszerrel mentették magukat.

Csak egy-néhányat említsünk fel a sok közül, amelyeket a náci Szegeden véghezvittek. A

Horthy Kollégiumot, Tóth Szanatóriumot

és a Piarista-gimnáziumot teljesen kifosztották. Elvitték a kollégium minden elmozdítható felszerelését, de ezt szöszterint kell érteni! A busztorokon és tüzelőanyagokon kívül a fürdőszobaberendezést, a mosdókagylót, fürdőkádat, sőt...

De nemcsak azokat a helységeket ürítették ki a szó szoros értelmében, ahol elszállásolták magukat, hanem a gettóból az ottmaradt ruhaneműt, a lezárt üzletek raktárait. Ezek voltak a mi dicső szövetségeseink, akik védték Szegedet az utolsó magyar katonáig.

A felszabadulás előtt két nappal csak rendkívül gyorsanmozgó német csapatrészek lézengtek a város utcáin, de azok is főleg egy irányban a budapesti nemzetközi út felé. Ezzel szemben a náci ügynökök egyre híresztelgették a felmentő hadosztályokat a Balkánról, hol a Birodalom belsejéből.

Az ágyudörgés egyre erősödött,

sőt a város külső részei tüzérségi találatot is kaptak. Estefelé csak magyar katonákat lehetett az utcákon látni, akik mint annyiszor már, most is utóvédei maradtak a németeknek.

A felszabadulás előnapján az egész város lakossága a pincékben lakott, hogy megmentsse életét a Vörös Hadsereg tüzgépeinek ostromától.

Este egy hatalmas detonáció, majd egy második reszkettette meg a levegőt, a teuton rombolószellem tehetetlen dühe levegőbe röpítette a közúti hidat és a vasúti híd még épen maradt részeit. A másnapi orosz bevonulás volt a legékesebb cáfolata annak, hogy nem katonai célpont a mai vliáiban egy közúti híd felrobbantása, hanem csupán a romboló német militarizmus utolsó ütése egyetlen szövetségese vidéki fővárosán.

A Tiszán többhelyen előzőleg átkelt Vörös Hadsereget nem lehetett tovább feltartóztatni, a város be volt kerítve. A tüzérségi tüzet már a gyalogsági fegyverek zajja is tarkította.

Az első vörös katoná

kedden este lépett a város területére.

A lövöldözés hol erősödött hol elnémult. Reggelre, mire a nap felkelt a városházán fehér zászló lengett és az utcákon a Szovjetunió katonái sétáltak és barátságosan mosolyogtak az először féltékeny majd boldog örömmel előjövő polgári lakosságra.

Szeged felszabadult, a város élet mindinkább kezd a normális merden megindulni, mert szertefoszlott a város felett a bizonytalanság, a rettegés nyomasztó rémképe. Új és szociális Magyarország épül majd fel a régi rendszer kártyaváraként összeomlott tákalmánya helyén.

Nyugat felé pedig — talán peszten, Dunántúlon vagy már Németországban — gördülnek a vonatok a szegedi és délmagyarországi lakosság értékeivel. A hitleri Németország rablóit viszik az ellopott javakat, amelyeknek sorsa ugyanaz, mint minden lopott jószágé.

— Mert joggal kérjük mi vajjon lehet-e a Végzet elől menekülni?...

Nagy napok — kis hírek

A keleti arcvonal egyéb szárazságon Rigától nyugatra továbbra orosz előnyomulás híre érkezett.

Kínai repülőterekről elszálló angol-szász repülőgépek Formosa szigetét támadták. A támadásban B 24 típusú gépek vettek részt.

Amerikai légitámadás híre érkezett még a Fülöp-szigetek ellen is.

Molotov elvtárs, külügyi népbiztos fogadta a Moszkvában tartózkodó bolgár fegyverszüneti bizottságot.

A stockholmi magyar követség a berni és dán követség példájára szintén csak Horthy törvényes kormányát ismeri el.

Svédországból érkezett hírek szerint a németek finnországi visszavonulásukban felégették a lakosság házáit, tanyáit, sok helyütt volt szövetségeseik életére törnek.

Az angol légi hadsereg öt nap alatt halezer repülőgéppel négyszer támadta Kólni. Az utolsó támadás alatt angol-szász pilóták egyetlen német gépet sem találtak a fevegőben.

Csak hatóságai közegek viselhetnek karszalagot

A hatóságoknak tudomására jutott, hogy sokan illetéktelenül viselik a különböző karszalagokat s ezzel hatóságai közegeknek tüntetik fel magukat.

A mai naptól kezdve a polgárőrség szigoruan igazoltatja mindazokat, akik karszalagot viselnek. Ha kitünik, hogy valaki jogtalanul visel karszalagot, azokat azonnal előállítják és szigorú eljárást indítanak ellene.

Olvasd

a NEPAKARAT-ot!